

Cooperativismo e Enonomía Social, nº 31 (2008-2009), pp. 83-90

“A LEI DA SOCIEDADE COOPERATIVA PEQUENA DE EUSKADI”

María Luisa CABELLO LÓPEZ

1. Introducción: contexto onde se enmarca a Lei 6/2008, de 25 de xuño.

Nos últimos anos tense experimentado no seno das institucións da Unión Europea unha progresiva sensibilización en torno á adopción de diversas iniciativas orientadas a favorecer a simplificación dos requisitos e condicionantes precisos para a posta en marcha de novas actividades empresariais [*cfr.*, neste senso e entre outras disposicións, a Recomendación 1997/344/CE, de 22 de abril, sobre “*millora e simplificación das condicións para a creación de empresas*” (Diario Oficial núm. L 145, de 5 de xuño de 1997). É suliñable que esta Recomendación supuxo un importante punto de inflexión, ao insistir aos estados membros sobre a necesidade de crear novas pequenas empresas e, para ese fin, modificar determinadas condicións e requisitos relativos á súa constitución, simplificando certas esixencias e algúns trámites referentes á fase inicial de creación das empresas].

Inda que se ten constatado que se trata dunha cuestión que afecta á creación da práctica totalidade das empresas, o certo é que se entende que son as empresas medianas, e particularmente as pequenas, as que perciben os requisitos de constitución de cada forma societaria como obstáculos de índole administrativa que non sólo non facilitan, senon que, especialmente no caso das microempresas, chegan a constituir un escollo, en ocasións insalvable dada a súa natureza e circunstancias, para a súa plasmación formal.

Ante esta situación, dende as instancias comunitarias e estatales que teñen culminado modificacións legislativas no ámbito mercantil, se pretendeu que os cambios normativos que se propoñían non solamente servisen para a remoción dos obstáculos administrativos que ralentizaban a constitución de novas empresas, senon tamén que a súa incidencia se puxese de manifesto na creación das pequenas e medianas empresas, que son fundamentais –como é sabido– na aparición de novos postos de traballo. Así, facendo realidade esta idea, no ámbito estatal, e por lo que se refire ás sociedades de capital, aprobouse a Lei 7/2003, de 1 de abril, da “*Sociedade Limitada Nova Empresa, pola que se modifica a Lei 2/1995, de 23 de marzo, de Sociedades de Responsabilidade Limitada*” (Boletín Oficial do Estado do 2 de abril de 2003). Nela preténdese establecer un marco normativo mercantil e administrativo capaz de estimular a actividade empresarial e mellorar a posición competitiva das pequenas e medianas empresas no mercado. Asimesmo, cómpre destacar que mediante o Real Decreto 1332/2006, de 21 de novembro, “*polo que se regulan as especificacións e condicións para o emprego do Documento Único Electrónico (DUE) para a constitución e posta en marcha de sociedades de responsabilidade limitada mediante o sistema de tramitación telemática*” (Boletín Oficial do Estado do 30 de novembro de 2006), se posibilita ás citadas sociedades a utilización do referenciado sistema, que ata a súa entrada en vigor só se podía utilizar para a Sociedade Limitada Nova Empresa.

Pola súa banda, e como é lóxico, o mundo cooperativo no pode nin debe permanecer alleo a esta realidade. De feito, parece claro que o mesmo constitúe un ámbito ao que deben trasladarse sen máis dilación estas liñas legislativas, propiciando a creación dunha dinámica que favoreza a formación das pequenas cooperativas na súa condición de axentes creadores de máis emprego, de emprego de máis calidade e, como selo diferenciador das empresas que xurden neste ámbito, baixo fórmulas de autoxestión.

Neste contexto pódese situar a aprobación da Lei 6/2008, de 25 de xuño, “*da Sociedade Cooperativa Pequena de Euskadi*” (Boletín Oficial do País Vasco do 4 de xullo de 2008). Certamente, ata esta data, para as cooperativas da Comunidade Autónoma do País Vasco non se tiña establecido o marco xurídico que posibilitara a implantación e cumprimento das liñas básicas de actuación antes citadas, favorecendo a creación e establecemento de pequenas cooperativas. En concreto, dacordo con estes parámetros, con esta norma se pretende dar resposta, neste ámbito, ás cooperativas de traballo asociado de menores dimensións, esto é,

a aquelas que non superen o número de dez persoas socias traballadoras, coas correspondentes adaptacións. Trátase dunha Lei, como veremos detenidamente a continuación, que consta de seis capítulos (dez artigos), cinco disposicións adicionais e dúas disposicións finais.

2. Disposicións xerais.

No Capítulo I (“*Disposicións xerais*”) da Lei que nos ocupa, e en tan so dous artigos, alúdese ao concepto e á constitución da sociedade cooperativa pequena de Euskadi. Así, tras definila como “*aquela sociedade cooperativa de primer grao pertencente á clase das de traballo asociado ou de explotación comunitaria cuio réxime xurídico regúlase en virtude da presente Lei como especialidade da sociedade cooperativa*”, destácase, como particularidade propia deste tipo social que a mesma “*estará integrada por un mínimo de dous e un máximo de dez persoas socias traballadoras ou socias de traballo de duración indefinida*”.

Inda que cremos que non sería preciso sinalalo, o lexislador vasco advirte no derradeiro apartado do artigo 1 que “*as sociedades cooperativas pequenas regularanse polo disposto nesta Lei e as súas normas de desenrolo, e, supletoriamente, pola Lei 4/1993, de 24 de xuño, de Cooperativas de Euskadi, e as súas normas de desenrolo*”.

O artigo 2 pon de manifesto que en virtude da súa inscrición no libro correspondente do Rexistro de Cooperativas de Euskadi, a sociedade cooperativa pequena adquirirá a súa personalidade xurídica. A escritura de constitución desta, ademáis de reunir os restantes extremos a que se refire o artigo 12 da Lei de Cooperativas de Euskadi, deberá conter os Estatutos sociais segundo un modelo orientativo.

Finalmente, seguindo as pautas habituais do Dereito de Cooperativas, a denominación destas entidades incluírá necesariamente a expresión “*Sociedade Cooperativa Pequena*”, ou a súa abreviatura “*S. Coop. Pequena*”.

3. Límites á contratación de persoas traballadoras por conta allea e de persoas socias traballadoras ou socias de traballo de duración determinada, e delimitación das achegas obrigatorias iniciais.

O Capítulo II da Lei 6/2008 conta de dous artigos e leva por título “*Da contratación de persoas traballadoras por conta allea e de persoas socias traballadoras ou socias de traballo de duración determinada e da delimitación das achegas obrigatorias iniciais*”.

Polo que respecta ao réxime especial para a contratación de persoas traballadoras por conta allea e de persoas socias traballadoras ou socias de traballo de duración determinada, é preciso indicar que se fixa unha limitación temporal de cinco anos dende a data de constitución da entidade, ao ter considerado este prazo coma adecuado para a consolidación da sociedade cooperativa pequena. Estas medidas van posibilitar a ditas entidades actuar no mercado de forma competitiva e sen as limitacións vixentes ata agora. En calquera caso, sí compre suliñar que o número de persoas traballadoras por conta allea a contratar pola sociedade cooperativa pequena non poderá exceder de cinco.

Establécense asimesmo límites á delimitación das achegas obrigatorias iniciais para aquelas persoas traballadoras por conta allea que se incorporen como persoas socias traballadoras ou socias de traballo de duración indefinida ou persoas socias de duración determinada. En concreto, sinala o artigo 4 que ditas achegas “*serán como máximo equivalentes, para cada unha destas clases de persoas socias, ao total das achegas obrigatorias efectuadas pola última socia ou socio da clase correspondente incorporado á entidade cas oportunas actualizacións*”. En todo caso, estas actualizacións non poderán ser superiores ás que resulten da aplicación dos índices de precios ao consumo publicados polo Instituto Nacional de Estadística dende que ditas achegas foron realizadas.

4. Os órganos sociais.

Integrado por un único artigo, no Capítulo III establécense como órganos sociais da sociedade cooperativa pequena de Euskadi a Asamblea Xeral, que será o máis importante, e o órgano de administración e representación, que pode ser unipersoal -persoa administradora única-, pluripersoal -persoas administradoras solidarias ou mancomunadas- ou colexiado -Consello Rector-. Este Consello Rector estará sempre integrado, como mínimo, por dúas persoas socias traballadoras ou de traballo da sociedade cooperativa pequena.

O voto de quen ocupe a presidencia dirimirá os empates, excepto cando o Consello Reitor estea integrado por dúas persoas conselleiras, salvo que os Estatutos sociais da sociedade cooperativa pequena establezan o contrario. É interesante destacar tamén que a persoa que ocupe a secretaría do Consello Reitor da sociedade cooperativa pequena poderá convocar á Asamblea Xeral si o seu presidente non a tivese convocado no prazo de vinte días dende a recepción da solicitude presentada por persoas socias que representen polo menos o vinte por cento do total de votos, todo elo sen

prexuízo da acción de responsabilidade que se poderá exercitar contra a presidencia.

5. Réxime económico.

Un único artigo, o artigo 6 (“*Deduccións das achegas ao capital*”), integra o Capítulo IV (“*Réxime económico*”). Neste precepto se deixa á regulación estatutaria o establecemento de deducións sobre as achegas obrigatorias, excluindo as capitalizacións dos retornos.

6. As disposicións referidas á adaptación e á disolución.

Dous son os artigos que forman o Capítulo V (“*Disposicións referidas á adaptación e disolución*”). No primeiro deles (artigo 7, “*Adaptación de Estatutos sociais*”) contéplase e arbítrase a correspondente solución para aquel suposto no que a sociedade cooperativa pequena superase o número máximo de persoas socias traballadoras ou socias de traballo de duración indefinida. En concreto, dispónse que a entidade deberá adaptar os Estatutos sociais ao establecido na Lei de Cooperativas de Euskadi.

Sínálase tamén no precepto que as sociedades cooperativas constituídas ao amparo da Lei 4/1993, de 24 de xuño, de “*Cooperativas de Euskadi*”, que, reunindo os requisitos establecidos na norma que nos ocupa, desexen adoptar a forma de sociedade cooperativa pequena deberán adaptar os seus Estatutos sociais ás prescricións que da mesma contén a Lei 6/2008, que estamos a ver.

Pola súa banda, considéranse causas de disolución a redución do número de persoas socias por debaixo do límite mínimo legalmente necesario para constituir a sociedade cooperativa pequena, a paralización ou inactividade dos órganos sociais ou a interrupción sen causa xustificada da actividade cooperativa, si se manteñen durante un ano de forma continuada (artigo 8, “*Supostos de disolución*”).

7. As disposicións referidas ao depósito de contas anuais e á auditoría de contas.

No derradeiro Capítulo da Lei (“*Disposicións referidas ao depósito de contas anuais e á auditoría de contas*”), ca finalidade de facilitar a presentación dos documentos que acompañan ás contas anuais das sociedades cooperativas pequenas para o seu depósito no Rexistro de Cooperativas de Euskadi, permíttese que os mesmos se suxeiten aos modelos de solicitude e de certificación do órgano de administración e

representación que se aproben mediante orde da persoa titular do departamento do Goberno Vasco competente en materia de cooperativas, así como ao disposto no Decreto 59/2005, de 29 de marzo, “*polo que se aproba o Regulamento de Organización e Funcionamento do Rexistro de Cooperativas de Euskadi*”.

Finalmente, o artigo 10, ademais dos supostos que se recollen na Lei de Auditoría de Contas, contempla determinadas situacións nas que a sociedade cooperativa pequena deberá auditar as súas propias contas. En concreto, cando o acorde a Asamblea Xeral por maioría das persoas socias presentes e representadas ou sempre que o solicite unha persoa socia.

8. As disposicións adicionais.

As tres primeiras disposicións adicionais establecen, respectivamente, a elaboración do documento único electrónico da sociedade cooperativa pequena (DUESCP) e dos convenios de colaboración cas institucións, administracións e sociedades que poidan colaborar para o seu mellor funcionamento; a posta en marcha dos puntos de asesoramento e inicio de tramitación das sociedades cooperativas pequenas de Euskadi (PAITSCPE); e a próxima elaboración de modelos de Estatutos sociais para a constitución de novas cooperativas pequenas.

Pola súa banda, a disposición adicional cuarta contén unha modificación da Lei 4/1993, de 24 de xuño, de Cooperativas de Euskadi, tentando clarificar a natureza dos recursos destinados a finalidades de interese público. Neste senso, se teñen revisado a súa denominación e os seus fins, suliñando o seu carácter obrigatorio. Ademais, as modificacións introducidas incorporan unha nova denominación que se axusta mellor á súa verdadeira esencia (“*contribución para educación e promoción cooperativa e outros fins de interese público*”); revisan as súas finalidades tratando de compaxinar a realidade social cooperativa co carácter de interese público das mesmas; e se actualizan as características da súa xestión á nova regulación.

Finalmente, a disposición adicional quinta inclúe a tipificación dunha infracción en materia de cooperativas, ca súa correspondente sanción, no suposto da utilización instrumental desta forma xurídica para fins distintos aos previstos nesta Norma. Neste entendemento, como recolle a Exposición de Motivos da Lei 6/2008, no desenrolo da mesma se disporán as medidas concretas que supoñan, en particular, a redución significativa dos prazos de resolución e inscrición das escrituras de constitución das sociedades cooperativas pequenas, por un lado, e o resultado dunha nova valoración

dos requisitos de inscrición que permita unha maior congruencia cos fins que mediante a presente modificación legislativa se pretende acadar e a súa adaptación ás circunstancias particulares das cooperativas de menor tamaño, por outro lado.

9. As disposicións finais.

As disposicións finais fixan as condicións de entrada en vigor da Lei (aos trinta días seguintes a súa publicación no “*Boletín Oficial do País Vasco*”) e a potestad do Goberno Vasco para promulgar normas para a aplicación e desenvolvemento da mesma.

10. Reflexión final.

Examinada de forma esquemática a Lei Vasca 6/2008, pódese afirmar sen dúbida que con ela, as medidas que nela atopamos, o Lexislador vasco trata de favorecer e fomentar a creación e posterior afianzamento no mercado das sociedades cooperativas pequenas, “*embrión fundamental para o desenvolvemento, futuro e consolidación do cooperativismo vasco*”, como se afirma na Exposición de Motivos da norma que nos ocupa.

Certamente, con esta Lei, se temos en conta o réxime xeral das cooperativas de Euskadi, observamos que, respecto delas e a propósito da sociedade cooperativa pequena, prodúcese unha notable simplificación da súa constitución e dos seus principais actos inscribíbles no Rexistro de Cooperativas de Euskadi, eliminándose os principais obstáculos que nestes ámbitos poderían atoparse.

